

Тернопільська обласна рада
Департамент освіти і науки Тернопільської обласної військової адміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка
Кафедра історії та методики навчання



РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ

рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**

галузь знань **01 Освіта/Педагогіка**

спеціальність **014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)**

освітньо-професійна програма **Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)**

Кременець – 2023

Робоча програма навчальної дисципліни *Філософія* для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань *01 Освіта/Педагогіка* спеціальності *014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)* освітньо-професійної програми *Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)*. Кременець. 2023. 21 с.

Розробник програми:

Мороз О. В., кандидат філософських наук, старший викладач кафедри історії та методики навчання

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри історії та методики навчання (протокол № 1 від 31 серпня 2023 р.).

Зав. кафедри



І. Скакальська

1. ВСТУП

Наше складне, динамічне, суперечливе сьогодення вимагає від людини здатності цілеспрямованої, усвідомленої, розумної орієнтації в навколишньому світі. Саме засвоєння досягнень філософської культури сприяє формуванню у особистості цієї здатності. Знання філософії підвищує культуру мислення, посилює чіткість, послідовність, аргументовану доведеність суджень, ознайомлює з правилами дискусії, посилює ефективність і переконаність мови. Навчальна дисципліна «Філософія» передбачає засвоєння специфіки філософського осягнення дійсності; ознайомлення здобувачів освіти із наявними філософськими концепціями, які розкривають поліфонізм і плюралізм філософського мислення; створення умови для формування світоглядно-методологічної культури здобувачів освіти.

Ключові слова: філософія, філософ, раціональний, ірраціональний, світогляд, сенс, добро, зло, сенс життя, цінність, онтологія, свідомість, осмисленість, гносеологія, логіка, етика, естетика, соціальна філософія, філософська антропологія.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна /заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	<p style="text-align: center;">Галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка</p> <p style="text-align: center;">Спеціальність 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)</p>	Нормативна
Модулів – 2		Рік підготовки: 3
Змістових модулів – 3		Семестр: 5
Загальна кількість годин – 90		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2; самостійної роботи студента – 3,3.	Освітньо-професійна програма Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)	Лекції
		18 год. / 6 год.
	Семінарські	
	16 год. / 4 год.	
	Лабораторні	
	– год.	
	Самостійна робота	
56 год. / 80 год.		
	Освітній рівень перший (бакалаврський)	Вид контролю: екзамен

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 38% – 62%;

для заочної форми навчання – 11% – 89%.

3. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни: забезпечити глибоке засвоєння специфіки філософського осягнення дійсності, високу світоглядно-методологічну культуру студентів.

Завдання дисципліни: дати студентам цілісний виклад основних проблем філософії на рівні об'єктивного, ідеологічно незаангажованого сучасного бачення проблем; ознайомити їх із наявними філософськими концепціями, які розкривають поліфонізм і плюралізм філософського мислення, що давало б можливість їх альтернативного сприйняття, а отже й міркування.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Філософія» студент повинен володіти такими компетентностями:

Інтегральна:

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми в галузі освіти, що передбачає проведення досліджень і здійснення інновацій та характеризується комплексністю і невизначеністю умов та вимог.

Загальні:

ЗК2. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК8. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні, діяти на основі етичних правил та академічної доброчесності.

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій,

використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Програмні результати навчання:

PH2. Вміти використовувати різноманітні ресурси для пошуку потрібної інформації, критично аналізувати й опрацьовувати інформацію з метою використання її у сфері професійної діяльності із дотриманням принципів академічної доброчесності.

PH5. Демонструвати концептуальні знання з історії, основ філософії, педагогіки, психології, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості та використовувати їх у професійній і соціальній діяльності.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1

ФІЛОСОФІЯ В ІСТОРИЧНІЙ РЕТРОСПЕКТИВІ

Тема 1. Сутність філософії та її роль у суспільстві

Походження слова «філософія». Філософія і життя. Соціальні умови формування філософії. Духовні джерела філософії. Співвідношення «людина – світ» як визначальний предмет філософського осмислення. Філософські проблеми і дисципліни. Специфічні особливості філософських знань: загальність (універсальність), сутність, світоглядність, універсальна теоретична рефлексія.

Основні функції філософії: світоглядна, загально-методологічна, прогностична (евристична), критична, аксіологічна, гуманістична.

Поняття світогляду. Основні світоглядні проблеми. Історичність світогляду (міфологія, релігія, філософія). Сучасна світоглядна парадигма. Філософія як теоретична основа світогляду.

Тема 2. Філософія Стародавнього світу

Східна філософська парадигма: загальна характеристика. Індійський варіант східної парадигми: основні філософські школи – веданта, чарвака-локаята, буддизм, ньая-вайшеша, йога.

Китайський варіант східної парадигми: основні філософські школи і мислителі – Кун Фуцзи, Моцзи, Менцзи, даосизм, легізм.

Західна філософська парадигма: загальна характеристика. Філософія досократівської доби: Мілетська школа (Фалес, Анаксимандр, Анаксімен). Геракліт, Піфагор, Елейська школа (Ксенофан, Парменід, Зенон), Емпедокл і Анаксагор.

Філософія класичної доби: атомізм Демокрита, Сократ і його філософські ідеї, філософське вчення Платона, філософська система Аристотеля, вчення Епікура, скептицизм, стоїцизм і практицизм.

Тема 3. Філософія епохи Середньовіччя та доби Відродження

Особливості формування християнської філософії. Патристика (Тертулліан, Августин). Схоластика (Т. Аквінський). Філософський сенс заповідей Христа. Проблема загальних понять у філософії номіналізму та реалізму. Науково-природничі погляди Р. Бекона. У. Оккам про універсалії, субстанцію. Теологізація системи управління суспільством в умовах Середньовіччя.

Характеристика філософської парадигми Ренесансу. Антропоцентризм. Гуманізм. Раннє (італійське) Відродження. Філософсько-світоглядні позиції Данте Алігьєрі, Франческо Петрарки, Миколи Кузанського, Леонардо да Вінчі. Філософське вчення Марсіліо Фічіно. Соціальна філософія Нікколо Макіавеллі.

Пізнє (Північне) Відродження. Світоглядні ідеї Миколая Коперника. Філософське вчення Еразма Роттердамського.

Змістовий модуль 2

ЄВРОПЕЙСЬКА ТА УКРАЇНСЬКА ФІЛОСОФІЯ

Тема 4. Західноєвропейська філософія Нового часу та епохи Просвітництва

Епоха наукових революцій та її вплив на розвиток філософії. Емпіризм і раціоналізм – методологічна основа управління суспільством у XVII – XVIII ст.

Ф. Бекон – засновник емпіричного природознавства. Індуктивний метод Бекона. Раціоналізм Р.Декарта. основні правила його наукового методу. Раціоналістична філософія Б.Спінози.

Філософія французького Просвітництва. Вольтер і Руссо. Французькі просвітники: Шарль Монтеск'є («Про дух законів»), Жан-Жак Руссо («Про суспільний договір»), Франсуа-Марі Вольтер («Філософські листи», «Філософський словник»).

Тема 5. Німецька класична філософія

Ідеалізм і діалектика – основні риси німецької класичної філософії. Апофатичне пізнання і філософський ідеалізм. Реформація та ідеалістична діалектика. Німецьке просвітництво: популярна і містична філософія.

Критичний ідеалізм Імануїла Канта: «Кантівський переворот» у філософії, вчення про ноумени і феномени, теорія пізнання, категоричний імператив.

Суб'єктивний ідеалізм Йогана Фіхте («Науковчення»). Філософія тотожності Фрідріха Шеллінга («Система трансцендентального ідеалізму»).

Філософська система Георга Гегеля («Енциклопедія філософських наук»). Діалектика Духа. Проблеми свободи. Філософія історії. Філософські погляди Людвіга Фейєрбаха («Основні положення філософії майбутнього», «Суть християнства»).

Тема 6. Сучасна світова філософія

Характеристика сучасної філософської парадигми: суб'єктивізм, ірраціоналізм, гуманізм, лібертизм, вітальний універсум. Ірраціоналізм Артура Шопенгауера («Світ як воля і уява») та Сьорена К'єркегора («Страх і трепет», «Хвороба до смерті»). «Філософія життя» Фрідріха Ніцше («Так казав Заратустра», «Воля до влади»).

Екзистенціалізм: Мартін Хайдеггер («Буття і час»), Карл Ясперс («Філософія існування»), Габріель Марсель («Бути і мати»), Жан-Поль Сартр («Буття і ніщо»).

Філософія психоаналізу і неофрейдизм. Основні позиції психоаналізу. Зигмунд Фрейд: вчення про несвідоме. Карл Юнг: вчення про колективне

несвідоме. Еріх Фромм: теорія дихотомій. Філософсько-психологічні ідеї неофрейдизму (А. Адлер, В. Рейх, К. Хорні, Г. Саллівен, Г. Маркузе).

Новітні філософські напрями: філософська герменевтика, філософська антропологія, історіософські напрями, постпозитивізм, структуралізм, філософський постмодерн, «нова філософська хвиля».

Тема 7. Українська філософія

Основні риси українського світоглядного менталітету. Світоглядні джерела української ментальності: діалог міфологій, діалог релігій, народна культурно-художня творчість.

Філософія періоду Київської Русі (IX – XII ст. ст.) Теоретичні та літературні джерела. Розуміння філософії. Проблеми пізнання (знання та віра, пізнання Бога, складові процесу пізнання), проблеми буття (християнський космогенез і християнська космологія, макрокосм і мікрокосм).

Філософія українського Відродження (XVI – XVII ст.ст.). Діячі періоду українського Відродження: Ю. Дрогобич, І. Вишенський, Л. Зизаній, С. Зизаній, З. Копистенський, І. Копинський, С. Оріховський, К. Сакович, Г. Смотрицький, М. Смотрицький, К. Ставровецький, Х. Філалет.

Філософські ідеї діячів Києво-Могилянської академії: П. Могила, Ф. Прокопович, С. Яворський, І. Галятовський, Г. Кониський, Л. Баранович, І. Гізель, Г. Щербацький. Проблема буття (матерія, рух, простір і час). Проблема пізнання (істина, структура процесу пізнання, «вроджені» ідеї). Соціально-етичні проблеми (сенс життя, добро і зло, державницькі ідеї).

Філософія Григорія Сковороди. Філософія – мистецтво життя. Вчення про буття. Єдність Макрокосму і Мікрокосму. Вчення про Бога. Пізнання і самопізнання. Внутрішня і зовнішня людина. Переображення серця. «Внутрішнє християнство». Ідея «сродної праці». Етичне вчення. Проблема щастя, добра і зла. Пантеїзм.

Філософські погляди діячів Кирило-Мефодіївського братства: М. Костомаров, П. Куліш, Т. Шевченко. «Філософія серця» і вчення про ідею П. Юркевича. Філософська думка в незалежній Україні.

Змістовий модуль 3

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФІЛОСОФІЇ

Тема 8. Буття як філософська проблема

Поняття про буття і його особливості. Субстанція, субстрат і матерія. Єдність і різноманітність форм буття. Проблема множинності світів. Простір і час – найзагальніші форми буття. Фізичний, біологічний та соціальний простір і час. Рух як спосіб буття. Форми руху. Рух і розвиток. Діалектика як вчення про розвиток і спосіб філософствування. Категорії і закони діалектики. Історичні форми діалектики.

Буття і становлення людини. Місце людини в світі. Людинобуття: яким воно є і яким може бути. Свобода людини і буття. Буття як діяльність. Буття і практика. Антропоцентризм практики. Взаємовідносини людини і світу. Структура практичної діяльності (суб'єкт, об'єкт, умови, мета, засоби, способи). Буття і життя. Життя і його сутність. Сенс життя. Феномен смерті. Життя як дарунок і відповідь.

Тема 9. Гносеологія

Теорія пізнання (гносеологія) як сфера філософського знання, її предмет та основні категорії.

Проблема співвідношення об'єкта і суб'єкта пізнання (Декарт, Спіноза, Берклі). Основні принципи сучасної наукової гносеології (об'єктивність, пізнаванність, активне творче відображення, єдність теорії і практики, історизм тощо). Творчість як конструктивний принцип пізнання. Платон, Аристотель про феномен творчості. Основні форми творчості. Свобода творчості – основа формування демократичних відносин у суспільстві.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	денна форма						Заочна форма				
	усього	у тому числі					усього	у тому числі			
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд
1	2	3	4	5	6	7	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 1											
Змістовий модуль 1. Філософія в історичній ретроспективі											
Тема 1. Сутність філософії та її роль у суспільстві	8	2	2			4	12	2			10
Тема 2. Філософія Стародавнього світу	8	2	2			4	12		2		10
Тема 3. Філософія Середньовіччя та доби Відродження	8	2	2			4	10				10
Разом за змістовим модулем 1	24	6	6			12	34	2	2		30
Змістовий модуль 2. Європейська та українська філософія											
Тема 4. Західноєвропейська філософія Нового часу та епохи Просвітництва	9	2	2			5	5				5
Тема 5. Німецька класична філософія	12	2	2			8	5	2			5
Тема 6. Сучасна світова філософія	8	2	2			4	5				5
Тема 7. Українська філософія	9	2	2			5	5				5
Разом за змістовим модулем 2	38	8	8			22	22	2			20
Змістовий модуль 3. Теоретичні засади філософії											
Тема 8. Буття як філософська проблема	13	2				11	18	2			16
Тема 9. Гносеологія	15	2	2			11	16		2		14
Разом за змістовим модулем 3	28	4	2			22	34	2	2		30
Усього годин	90	18	16			56	90	6	4		80

6. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність філософії та її роль в суспільстві	2
2	Філософія Стародавнього світу	2
3	Філософія епохи Середньовіччя та доби Відродження	2
4	Західноєвропейська філософія Нового часу та доби Просвітництва	2
5	Німецька класична філософія	2
6	Сучасна світова філософія	2
7	Українська філософія	2
8	Онтологія. Гносеологія	2
	Всього:	16

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Напишіть есе на тему «Філософія як спосіб пізнання світу та її значення для біології та медицини»	4
2	Порівняйте натурфілософські погляди Геракліта та Демокріта, поясніть їх значення для розуміння біологічних процесів.	2
3	Розгляньте медичні погляди Гіппократа через призму давньогрецької філософії.	2
4	Напишіть реферат на тему «Схоластика та її роль у розвитку наукових уявлень про природу та людину».	4
5	Дослідіть уривки з творів Августина Блаженного та Фоми Аквінського щодо природи життя та душі.	4
6	Як філософія Рене Декарта вплинула на розвиток біомедицини?	2
7	Чи можна механістичну картину світу Френсіса Бекона застосувати до пояснення складних біологічних систем?	2
8	Чи узгоджується діалектичний метод Гегеля з сучасними поглядами на еволюцію живих організмів?	2
9	Як кантівська етика категоричного імперативу може впливати на сучасні біоетичні питання?	2
10	Напишіть есе на тему «Екзистенціалізм та проблема сенсу життя у контексті сучасної медицини».	4
11	Які постулати позитивізму є важливими для доказової медицини?	4

12	Підготуйте дослідницький проект на тему «Роль Григорія Сковороди у формуванні філософії гармонії людини з природою».	6
13	Розгляньте ідеї Володимира Вернадського про ноосферу та їх значення для сучасної екології та медицини.	4
14	Як різні концепції буття (матеріалізм, дуалізм, ідеалізм) пояснюють феномен життя?	2
15	Напишіть есе на тему «Філософія смерті та безсмертя: біологічні та релігійно-філософські аспекти».	4
16	Як емпіризм та раціоналізм пояснюють пізнання в біології?	2
17	Вплив теорії конструктивізму на розуміння процесів навчання у медицині.	2
18	Напишіть есе на тему «Проблема евтаназії у світлі філософських концепцій добра та зла».	2
19	Як концепція «біоправ» впливає на сучасну біоетику?	2
20	Чи можна застосувати принципи стоїцизму для управління стресом і збереження психічного здоров'я?	2
	Всього:	56

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти під час самостійної роботи на семінарських та практичних заняттях

1-2 бали – студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь недостатньо осмислена; самостійно відтворює частину навчального матеріалу; вміє застосовувати знання для виконання завдання за зразком; користується додатковими джерелами.

3 бали – знання студента є достатньо ґрунтовними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, висвітлює події з точки зору смислового взаємозв'язку, уміє аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки та залежності між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями. Студент виявляє вміння рецензувати відповіді інших та опрацьовувати матеріал самостійно.

4 бали – студент володіє глибокими та міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та протиріччя процесів; робить аргументовані висновки; оцінює окремі нові

факти, явища, ідеї; використовує додаткові джерела та матеріали; самостійно визначає окремі цілі власної учбової діяльності; вирішує творчі завдання; відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну.

5 балів – студент має системні, дієві знання, виявляє творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів-доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити й розв'язувати проблеми, самостійно здобувати та використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї; самостійно виконує науково-дослідну роботу; логічно і творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої обдарування та нахили.

8. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

1. Огляд публікацій із проблематики філософії обсягом 3–4 стор. (сторінка – 300–320 слів комп'ютерного набору 14-м кеглем через 1,5 інтервалу).

2. Повідомлення на студентську наукову конференцію за результатами власного дослідження обсягом 3–4 стор.

3. Пройти онлайн курс «Філософія», розроблений на платформі масових відкритих онлайн-курсів PROMETHEUS, та отримати сертифікат про успішне закінчення курсу.

ОЦІНЮВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОГО ЗАВДАННЯ

ІНДЗ оцінюється за такими критеріями:

- 1) самостійність виконання;
- 2) логічність і послідовність викладення матеріалу;
- 3) повнота розкриття теми (проблемної ситуації або практичного завдання);
- 4) обґрунтованість висновків;

- 5) використання статистичної інформації та довідкової літератури;
- 6) можлива наявність конкретних пропозицій;
- 7) якість оформлення.

Оцінювання індивідуальних завдань проводять за 4(15 балів) бальною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно):

1. Для одержання оцінки 5 (відмінно) студент повинен:

укластися у встановлений термін підготовки відповіді;
викладати теоретичний матеріал чітко, коротко, пов'язано й обґрунтовано;
уміти оперативно розібратися в запропонованій ситуації, грамотно оцінити її й обґрунтувати ухвалене рішення;

упевнено відповідати на запитання викладача й без зауважень із їх боку;

2. Для одержання оцінки 4 (добре) студент повинен:

викладати теоретичний матеріал обґрунтовано й складно;

укластися у встановлений термін підготовки відповіді;

не утруднятися у виборі рішення при аналізі запропонованої ситуації;

уміти обґрунтувати ухвалене рішення;

добре відповідати на запитання викладача.

3. Для одержання оцінки 3 (задовільно) студент повинен:

викладати теоретичний матеріал у доступній для розуміння формі;

розібратися в запропонованій ситуації й розробити пропозиції щодо вирішення; позитивно відповідати на запитання викладача;

допускаються недостатньо впевнені й чіткі відповіді, але вони повинні бути, власне кажучи, правильні.

4. Оцінку 2 (незадовільно) одержують студенти, відповіді яких можуть бути оцінені нижче вимог, сформульованих у п.3.

Оцінка знання матеріалу, оцінюється за 4-ри бальною системою і згідно з «Методикою переведення показників успішності знань студентів» переводить у систему оцінювання за шкалою ECTS (табл. 1).

* При оцінюванні ІНДЗ приділяють увагу також їх якості й самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального

процесу). Якщо якась вимога не буде виконана, то оцінка знижується.

Таблиця 1 – Шкала перерахунку оцінок результатів контролю знань студентів

Оцінка за національною шкалою	Визначення назви за шкалою ECTS	ECTS оцінка	% набраних балів
1	2	3	4
ВІДМІННО	Відмінно – відмінне виконання лише з незначними помилками	A	10-15 балів
ДОБРЕ	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	B	5-10 балів
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	C	
ЗАДОВІЛЬНО	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	D	0-5 балів
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	E	
НЕЗАДОВІЛЬНО	Незадовільно* – потрібно попрацювати перед тим, як перездати тест	FX	0 балів
	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота з повторним вивченням змістового модуля	F	

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекції, семінари, індивідуальні науково-дослідні завдання; пояснювально-ілюстративні, проблемні та частково-пошукові методи з використанням аудіовізуальних засобів, спеціалізованого програмного забезпечення освітнього процесу, електронних бібліотек та архівів, онлайн-енциклопедій, -словників і -баз даних.

10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточне оцінювання, оцінка самостійної та індивідуальної роботи, підсумкове тестування, екзамен.

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточна успішність та самостійна робота								ІНДЗ	Тест	Результати поточного та проміжного контролю – коефіцієнт 0,5	Результати здачі екзамену - коефіцієнт 0,5	Підсумкова кількість балів
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль №2			Змістовий модуль №3						
Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	15	45	50	50	100
1	2	3	4	5	6	7	8					
5	5	5	5	5	5	5	5					

Шкала оцінювання знань та вмінь здобувачів вищої освіти під час підсумкового контролю, яка передбачає співвідношення питомої ваги результатів поточного й проміжного контролю та результатів здачі екзамену

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За шкалою академії	Підсумкова оцінка	
			Результати поточного та проміжного контролю – коефіцієнт 0,5	Результати здачі екзамену – коефіцієнт 0,5
A	Відмінно	90 – 100	90 – 100	90 – 100
B	Добре	82 – 89	82 – 89	82 – 89
C		75 – 81	75 – 81	75 – 81
D	Задовільно	67 – 74	67 – 74	67 – 74
E		60 – 66	60 – 66	60 – 66
FX	Незадовільно	35 – 59	35 – 59	35 – 59
F		0 – 34	0 – 34	0 – 34

Критерії оцінювання результатів складання екзамену

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	Критерії оцінювання знань, умінь і навичок
A	Відмінно	90-100	<ul style="list-style-type: none"> – студент виявляє глибокі, міцні та системні знання навчально-програмового матеріалу; – володіє теоретичними основами дослідження проблем; – демонструє вміння критично оцінювати окремі нові факти, явища ідеї; – виявляє варіативність мислення і раціональність у виборі способів розв'язання практичних завдань.

В	Добре	82-89	<ul style="list-style-type: none"> – студент виявляє повні, ґрунтовні знання навчально-програмового матеріалу; – демонструє розуміння основоположних теорій і фактів, вміння аналізувати, порівнювати і систематизувати інформацію, робити певні висновки; – вільно застосовує матеріал у власній аргументації; – при виконанні практичних завдань допускає несуттєві помилки; – відповідь повна, логічна, обґрунтована, але містить несуттєві неточності.
С		75-81	<ul style="list-style-type: none"> – студент виявляє ґрунтовні знання навчально-програмового матеріалу, але вони носять, в основному, репродуктивний характер; – демонструє розуміння основоположних теорій і фактів, вміння аналізувати, порівнювати і систематизувати інформацію, робити певні висновки на основі отриманих знань; – при виконанні практичних завдань допускає окремі помилки; – відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями.
D	Задовільно	67-74	<ul style="list-style-type: none"> – студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, проте спостерігається їх недостатня глибина та осмисленість; – виявляє вміння частково аналізувати навчальний матеріал, порівнювати і робити певні, але неконкретні неточні, висновки.
E		60-66	<ul style="list-style-type: none"> – студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, проте допускає неточності у розумінні основних положень навчального матеріалу; – допускає порушення логічності та послідовності викладу матеріалу; – не вміє пов'язати теоретичні положення з практикою.
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	35-59	<ul style="list-style-type: none"> – студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; – має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; виявляє елементарні знання фактичного матеріалу; – відсутні уміння і навички в роботі з джерелами інформації; – не вміє логічно мислити і викласти свою думку.
F	Незадовільно з обов'язковим повторним курсом	0-34	<ul style="list-style-type: none"> – не відтворює значну частину навчального матеріалу; – не вміє викладати матеріал; – не має уявлення про об'єкт навчання; – не володіє вмінням розв'язувати практичні завдання.

Критерії та норми оцінювання знань студентів з філософії

1. На оцінку «5» (**відмінно, А, зараховано**) студент повинен:

- глибоко та всебічно розуміти тему, вільно й аргументовано викладати її зміст;

- чітко бачити функціонально-логічну структуру теми, визначати головні та другорядні її складові, розкривати суттєві взаємозв'язки між її структурними елементами;

- вміти робити висновки та викладати підсумки, пояснювати їх і підтверджувати фактичним матеріалом (практичними прикладами);

- вміти застосовувати теоретичний матеріал, правила, принципи і закони філософії в процесі осмислення, пояснення і вирішення проблемних філософських завдань.

2. На оцінку «4» (**добре, В, С, зараховано**) студент повинен:

- достатньо розуміти і в належному обсязі висвітлювати основний зміст згідно її логічної структури;

- бачити суттєві взаємозв'язки між основними структурними елементами теми, вміти відрізнити серед них головні від другорядних;

- вміти застосовувати теоретичний матеріал для аналізу конкретних філософських завдань, в осмисленні практичного матеріалу;

- достатньо володіти логічними термінами, поняттями, правилами і прийомами філософського мислення при викладі змісту теми.

3. Оцінка «3» (**задовільно, D, E, зараховано**) виставляється, якщо студент:

- виявляє лише поверхове розуміння змісту теми, фрагментарно висвітлює теоретичний матеріал, допускає порушення його логічної структури та послідовності викладу;

- допускає помилки у визначенні головного і другорядного у змісті теми, недостатньо бачить взаємозв'язки між її структурними елементами;

- недостатньо володіє термінами і поняттями, необхідними для висвітлення теми;

- виявляє недостатнє вміння застосовувати теоретичний матеріал для вирішення чи пояснення практичних філософських завдань.

4. Оцінка «2» (незадовільно, **FX, F, не зараховано**) виставляється, якщо у студента:

- відсутнє розуміння основного змісту теми;
- відсутнє вміння виокремити головне від другорядного в структурі теми;
- немає навиків у застосуванні теоретичного матеріалу до пояснення практичних філософських завдань;
- відчутні значні труднощі у використанні термінів і понять філософії.

12. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Опорні конспекти лекцій.
2. Плани практичних занять.
3. Завдання для самостійної роботи.
4. Завдання для ІНДЗ.
5. Мультимедійні презентації за змістом тем.
6. Розробки тестових завдань, контрольних завдань на різних освітніх платформах.

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. *Литвинчук О.В., Муляр В.І.* Філософія: навч. посібник. Житомир : Житомирська політехніка, 2021. 403 с.
2. Філософія: підручник / *В.С. Бліхар, М.М. Цимбалюк, Н.В. Гайворонюк, В.В. Левкуліч, Б.Б. Шандра, В.Ю. Свищю.* Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 440 с.
3. *Вільчинський Ю.М., Северин-Мрачковська Л.В., Гаєвська О.Б.* Філософія [Електронний ресурс] : навч. посібник. Київ : КНЕУ, 2019. 368 с.

Допоміжна

1. *Баумейстер А.* Біля джерел мислення і буття : вибрані філософські етюди. Київ : Дух і літера, 2012. 473 с.

2. *Кант І.* Критика чистого розуму. Пер. з нім. та примітки Ігоря Бурковського. К. : Юніверс, 2000. 500с.
3. *Кримський С.* Запити філософських смислів. К. : Вид. ПАРАПАН, 2003. 240 с.
4. *Кримський С.* Під сигнатурою Софії. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 367 с.
5. *Кулик О.В.* Філософія : Навчальний посібник для вищих навчальних закладів III – IV рівнів акредитації. Дніпропетровськ: Монолит, 2013. 692 с.
6. *Петрушенко В.Л.* Філософія : Курс лекцій : Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти I-IV рівнів акредитації. Львів : «Новий світ», 2011. 504 с.
7. *Сілаєва Т.О.* Філософія. Тернопіль, Астон, 2003. 216 с.
8. *Сковорода Г.* Розмова про істинне щастя. Пер. укр. мовою, примітки В.О. Шевчука. Харків : Прапор, 2002. 270 с.
9. *Ярошовець В.* Філософія : Підручник. К. : Центр учбової літератури, 2010. 648 с.

14. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. Бібліотека КОГПА ім. Тараса Шевченка (книжковий фонд).
2. Бібліотека кафедри історії та методики навчання КОГПА ім.Тараса Шевченка.
3. Кременецька міська бібліотека ім. Ю. Словацького.
4. Вебсайт Національної бібліотеки України ім. В. Вернадського.
URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
5. Електронна бібліотека Ін-ту історії України НАН України. URL: <http://resource.history.org.ua/>.
6. Електронна бібліотека «Чтиво». URL: <http://www.chtyvo.org.ua>.
7. Електронна бібліотека «Культура України». URL: <https://elib.nlu.org.ua>.
8. Онлайн-енциклопедія «Вікіпедія». URL: <https://uk.wikipedia.org>.